

RAFAEL FERBER

PODSTAWOWE
POJĘCIA FILOZOFICZNE 1

Filozofia • Język • Poznanie
Prawda • Byt • Dobro

Tłumaczenie
Małgorzata Frankiewicz

Wydawnictwo WAM
Kraków 2008

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
I. Filozofia	9
1. Początek w jaskini	9
2. Słowo i pojęcie	10
3. Filozofia i zdrowy rozsądek	15
4. Filozofia, nauka i sztuka	17
5. Filozofia jako ideał	20
II. Język	24
1. Mowa jako działanie	24
2. Trzy funkcje działań językowych	26
3. Wyraz i znaczenie	28
4. Co to jest znaczenie wyrazu?	29
5. Znaczenie i reguła	33
III. Poznanie	36
1. Spostrzeganie zmysłowe i rozumowanie	36
2. Rozumowania dedukcyjne i indukcyjne	39
3. Jak uzasadniamy konkluzję rozumowania indukcyjnego?	44
4. Zasada indukcji jako hipotetyczny wymóg rozumu praktycznego	50
5. Kiedy aksjomaty są prawdziwe?	54
IV. Prawda	63
1. Klasyczna definicja prawdy	63
2. Zarzuty przeciwko klasycznej definicji prawdy i jej nowe sformułowanie przez TARSKIEGO	65
3. Pięć kryteriów prawdy	69
4. Superweniencja pojęcia prawdy na jej pięciu kryteriach	75
5. Klasyczna definicja jako rozstrzygające kryterium i wzorzec	77
V. Byt	84
1. Cztery znaczenia słowa „jest”	84
2. Rzeczywiste istnienie i rzeczywiste fakty	86
3. Fakty fizyczne i psychiczne	89
4. Semantyczne istnienie i semantyczne fakty	96
5. Byt powszechników, byt rzeczy fikcyjnych i byt nicości	102
a) Byt powszechników	102
b) Byt rzeczy fikcyjnych i byt nicości	109

VI. Dobro	113
1. Dobro moralne i pozamoralne	113
2. Metaetyka dobra moralnego	114
a) Kognitywizm	114
b) Emotywizm	118
c) Instytucjonalizm	121
3. Etyka normatywna	126
a) Pojęcie dobra jako podstawa moralności	126
b) Dobro jako pożytek	128
c) Dobro jako reguła	135
4. Moralność minimalistyczna i maksymalistyczna	142
5. Uogólniająca reguła jako aksjomatyczny wymóg rozumu praktycznego	146
Wskazówki bibliograficzne	149
Indeks pojęć	157
Indeks osób	162

m y ś l f i l o z o f i c z n a

● WPROWADZENIA ◆ PANORAMA ZAGADNIEŃ ■ HISTORIA MYŚLI FILOZOFICZNEJ

Komitet naukowy

ks. prof. dr hab. Tadeusz Ślipko SJ

prof. dr hab. Adam Węgrzecki

- A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do filozofii* (wyd. III)
- J.W. Bremer, *Wprowadzenie do logiki* (wyd. II)
- S. Wszolek, *Wprowadzenie do filozofii religii*
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki ogólnej* (wyd. IV)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 1: *Etyka osobowa* (wyd. II)
- T. Ślipko SJ, *Zarys etyki szczegółowej*, t. 2: *Etyka społeczna* (wyd. II)
- H.-D. Mutschler, *Wprowadzenie do filozofii przyrody*
- G. Haefner, *Wprowadzenie do antropologii filozoficznej*
- J. Grondin, *Wprowadzenie do hermeneutyki filozoficznej*
- J.F. Crosby, *Zarys filozofii osoby. Bycie sobą*
- P. Prechtel, *Wprowadzenie do filozofii języka*
- R. Ferber, *Podstawowe pojęcia filozofii 1*
- R. Ferber, *Podstawowe pojęcia filozofii 2*
- ◆ J. Disse, *Metafizyka od Platona do Hegla*
- ◆ G. Gabriel, *Teoria poznania od Kartezjusza do Wittgensteina*
- ◆ T. Gadacz, *Filozofia Boga w XX wieku. Od Lavelle'a do Tischnera*
- ◆ V. Dreshen, W. Gräß, B. Weyel, *Filozofia religii od Schleiermachera do Eco*
- V. Zotz, *Historia filozofii buddyjskiej*

W przygotowaniu:

- D.H. Frank, O. Leaman, *Historia filozofii żydowskiej*
- ◇ G. Scherer, *Filozofia śmierci od Anaksymandra do Adorno*
- A. Anzenbacher, *Wprowadzenie do etyki*

Seria *Myśl Filozoficzna* poświęcona jest kluczowym dylematom nurtującym od zawsze umysł i serce człowieka i stanowiącym punkty ogniskujące refleksję filozoficzną w dziejach myśli, szczególnie zachodnioeuropejskiej.

Jej zamiarem jest udostępnienie fachowych opracowań poszczególnych zagadnień filozoficznych oraz zachęcenie do podjęcia, samodzielnie, przygody filozofowania.

Publikacje Serii, przygotowane przez wybitnych specjalistów, adresowane są do osób zajmujących się filozofią oraz do tych, którzy nie będąc profesjonalistami w tej dziedzinie, pragną rzetelnej wiedzy oraz panoramicznego oglądu problematyki filozoficznej.